

СИБЭТИЭЙ ИАКОВ АПОСТОЛ ИЛДЫТ СУРУГА

1 Омуктар ортолоругар тарѳанан олорор уон икки аѳа ууһугар Тангара уонна Айыы Тойон Иисус Христос кулуттарыттан — Иаковтан эѳэрдэ.

Итэѳэл уонна муударас

²⁻³ Бырааттарыам, итэѳэлгитин тургутуу тулууру үөскэтэрин билэн туран, эһигини холоон көрөр араас ыарахаттар күһэйдэхтэринэ, ону барытын улуу үөрүүнэн көрсөр буолун. ⁴Эһиги бары өттүнэн ситэн-хотон, туох да итэѳэһэ суох буоларгыт туһугар, тулуургутун тиһэѳэр тийэ мүччүрүтүө суохтааххыт. ⁵Өскөтүн эһигиттэн хайабыт эмэ муудараһа тийэбэт буоллаѳына, ону кини Танараттан көрдөстүн, оччоѳо барыларыгар дьэллэмник, сэмэтэ-сунхата суох биэрэр Тангара киниэхэ муударай өйү биэриэѳэ. ⁶Ол эрэри кини Танараттан көрдөһөрүгэр, кыратык да саарбахтаабакка, диринник итэѳэйэн туран көрдөстүн. Саарбахтыыр киһи муора долгунун курдук: тыал кинини таптаабытынан ытыйар, уһа-ханас быраѳаттыыр. ⁷Оннук киһи Айыы Тойонтон тугу эмэ ылыам этэ диэн санамматын даѳаны. ⁸Бигэ санаата суох киһи бары суолугар барытыгар мунаах буолар.

⁹Биир итэѳэллээх дьаданы бырааттарбыт — Тангара кинилэри үрдэтэриттэн үөрүүхтээхтэр, ¹⁰оттон баай киһи — Тангара кинини намтатарыттан үөрүүх тустаах, тоѳо диэтэххэ, кини баайа-дуола, сибэкки от курдук, кылгас үйэлээх. ¹¹Күн тахсан өнүрүк куйаас түстэѳинэ, сибэкки умнаһа куура хатан, кэрэ бэйэтэ кэхтэрин, сибэккитэ түһэрин курдук, баай киһи эмиэ түбүгүн үгэнигэр кэхтиэѳэ.

¹²Аньыыга тардар моһоллору тулуурдаахтык туораабыт киһи алгыстаах: оннук киһи тургутууну тулуйан баран, Айыы Тойон* Кинини таптыыр дьонго биэриэх буолан эрэннэрбит олохун мэнньиэһин ылыаҕа. ¹³Аньыы угаайытыгар киирэн биэрээччи «Миигин Танара угуйар» диэбэтин: Танара куһаҕанга умсугуйбат уонна кими да аньыыга уккуйбат. ¹⁴Ханнык баҕарар киһи бэйэтин аньыылаах баҕатын батыһан, ол умсулҕаныгар ылларан, аньыы угаайытыгар киирэн биэрэр; ¹⁵имэннээх баҕа санаа аньыыны үөскэтэн төрөтөр, оттон аньыы, улааттар-улааттан, өлүүгэ тиэрдэр.

¹⁶Онон, таптыыр бырааттарым, бэйэҕитин албыннаныман. ¹⁷Сиргэ баар бары үтүнү, энкилэ суох үчүгэй бэлэҕи барытын күнү, ыйы, сулустары айбыт Аҕа Танара бэлэхтиир; Кини ханан да кубулуйбат, Киниэхэ уларыһыы күлүгэ да түспэт. ¹⁸Танара биһигини, Кини санга айымньыларыттан бастакылара буоларбыт туһугар, кырдыктаах тыл көмөтүнэн төрөппүтэ.

Танара тылын истии уонна толоруу

¹⁹Онон, таптыыр бырааттарым**, хайабыт да истэргэ чуор, сангарарга бытаан, уордайарга нэс буолуохтаах. ²⁰Уордайар киһи Танара кырдыгынан онорор кыаҕа суох. ²¹Онон бары кирихари, сөҕөн сылдыар өс санааны киэр анньан, бу сүрэххитигэр олордунан дууһаҕытын быһыһыр кыахтаах тылы улгумнук ылыныҥ. ²²Истибиккитинэн эрэ мунгурданан, бэйэҕитин албыннаныман, истибит тылгытын тутуһун. ²³Танара тылын истэр эрэри, толорбот киһи сиркилэҕэ көрүнэр киһи курдук: ²⁴киһи күлүгүн көрүнэ түһэн баран — тэйдэ да, сонно дьүһүнүн-бодотун умнан кэбиһэр. ²⁵Оттон киһиэхэ көнүлү биэрэр энкилэ суох сокуон ис дьинин сыныһан өйдүүр уонна ону толорор киһи умнуган истээччи буолбатах, кини истибит тылын толорор, онон тугу гынарыгар барытыгар алгыстаах буолуо.

* 1:12 *Айыы Тойон* — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга «Танара». Мэнньиэс (нууч. венец) — күрэхтэһиигэ кыайбыт киһи төбөтүгэр кэтэр венога.

** 1:19 *Онон, таптыыр бырааттарым* — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга «Онон өйдөөн, таптыыр бырааттарым».

²⁶Энигиттэн хайафьт эрэ Тангараба бэриниилээхпин дэнэ сылдын, тылын кыана тутубат буоллабына, ол аата бэйэтин албыннанар — кини Тангараба бэриниилэммитэ туохха да турбат. ²⁷Кыһалба кыһарбана хаарыйар тулаайахтарыгар, огдооболоругар көмөлөһүү, бэйэни аһыылаах дойду кириттэн харыс-таныы — бу баар Аба Тангара иннигэр ыраас, омсото суох дьин бэриниилээх буолуу.

Сирэй көрбөх буолууттан сэрэтии

2 Бырааттарым! Килбиэннээх Айыы Тойоммутун Иисус Христоту итэҕэйэр дьон сиэринэн эниги киһиэхэ барытыгар биир тэн үтө сыһаннаах буолун. ²Арай мустан олодоххутуна, тарбадын аайы кыһыл көмүс биһилэхтээх сиздэрэй бэйэлээх баай киһи уонна илбирийбит таҥастаах дьадангы киһи киирдиннэр. ³Эниги баайдык таҥныбыт киһини көрөн: «Баһаалыста, манна кэлэн олоҕо», — диэн ыңыран баран, дьадангыга: «Эн антах тур» биитэр «Кэл бэттэх, атабым аттыгар олоҕо», — диэтэххитинэ, ⁴искитигэр араарсыыны таһааран, мөкү судьуйалы быһыыланафьт буолбатах дуо?

⁵Истинг эрэ, таптыыр бырааттарым, Тангара дьадангы дьону — итэҕэлинэн байытаары, Кинини таптыыр дьонго эрэннэрбит Саарыстыбатыгар киллэрээри — талан ылбыта этэ буолбатах дуо? ⁶Эниги буоллабына дьадангылары сэнээтигит. Баайдар энигини атабастыылар, суукка биэрэллэр буолбат дуо? ⁷Эниги итэҕэйэн ылыммыт үтөкөн ааккытын баһаабырдааччылар эмиэ кинилэр буолбатахтар этэ дуо? ⁸Өскөтүн эниги Суруйууларга этиллибит «Чугастаафьгын, бэйэбин таптыырын курдук, таптаа» диэн үрдүкү сокуону толорор буоллаххытына, үтө суолу тутуһафьт. ⁹Оттон киһини кимиттэн-тугуттан көрөн сыһаннаһар буоллаххытына, эниги аһыыны онгороннут, Сокуон иннигэр буруйдаах буолан тахсафьт. ¹⁰Сокуону бүттүүнүн тутуһар эээри, бииригэр эмэ аһыыны онгорор киһи барытыгар буруйдаах буолар. ¹¹«Көссүүлэһимэ» диэбит Тангара «өлөрүмэ» диэн эмиэ эппитэ, онон эн көссүүлэспэт эээри, өлөрөр түбэлтэбэр син биир Сокуону кэһэбин. ¹²Эниги тылгыт-өскүт, быһыыгыт-майгыгыт, тугу ынаргыт барыта көнүл Сокуонунан дьүүлэниэхтээх дьон сиэринэн буолуохтаах. ¹³Амараба суох дьон бэйэлэрэ амараба суохтук дьүүлэниэхтэрэ; оттон амарах быһыы дьүүлгэ турбат.

Итэҕэл уонна дьайыы

¹⁴Бырааттарым, итэҕэйэбин диир киһи онтуката олорор олоҕуттан көстүбэт буоллаҕына, кини итэҕэйбитэ туох көдьүүстээх буолуой? Ол итэҕэлэ кинини өрүһүйүүн сөп дуо? ¹⁵Өскөтүн биир итэҕэллээх быраата дуу, балта дуу таннар танһаа биитэр аһыыр аһа суох буола сылдыалларын көрө-көрө, ¹⁶хайаҕыт эмэ «Чэ, эйэни кытта барын, ичигэстик танна, үчүгэйдик аһыы-сии сылдыын» диэн баран, аһыылларыгар ас, танналарыгар танас бэрсибэтэҕинэ, ити эппитэ туох туһалаах буолуой? ¹⁷Син ол кэриэтэ итэҕэл эмиэ туох да үтүө дьайыыта суох аҥаардас буоллаҕына — өлбүт итэҕэл.

¹⁸Баҕар, ким эрэ: «Сороххо итэҕэйэр кыах, оттон сороххо үтүөнү онгорор кыах бэриллэр», — диэҕэ. Оччоҕо мин киниэхэ этиэм: «Ол дьайыыта суох итэҕэлгин миэхэ көрдөр, оттон мин итэҕэлбин эйиэхэ олохпунан көрдөрүөм». ¹⁹Эн Танара биир диэн итэҕэйэҕин. Бэрт сөп, абааһылар эмиэ итэҕэйэллэр, бэл кутталларыттан салыбырас буолаллар. ²⁰Оттон эн, оттомо суох киһи, дьайыыта суох итэҕэл өлбүт* итэҕэл буоларын билиэххин баҕараҕын дуо? ²¹Өбүгэбит Авраам уолун Исаагы сиэртибэнныккэ ууран Танара биһирэбилин ылбыта буолбат дуо? ²²Итэҕэлэ кини дьайыытыгар көмөлөспүтүн, оттон дьайыыта итэҕэлин мунутуурдук ситэрэн-хоторон биэрбитин эн көрбөккүн дуо? ²³Итинэн Суруйууларга этиллибит туолбута: «Авраам Тангараны итэҕэйбитэ, ол иһин Танара кинини кырдыксыт киһинэн билиммитэ». Онон Авраам Танара доҕорунан ааттамыта. ²⁴Киһи аҥаардас итэҕэлинэн эрэ буолбакка, дьайыытынан эмиэ быһыанарын көрбөккүт дуо? ²⁵Содур дьахтар Раав эмиэ, чуннуу кэлбит Израиль дьонун дьиэтигэр саһыаран баран, атын суолунан куоттаран биэрэн быһаммыта буолбат дуо? ²⁶Киһи тыына быһыннаҕына, этэ-сиинэ өлүк эрэ буолан хааларын курдук, үтүө дьайыыта суох итэҕэл эмиэ — өлбүт итэҕэл.

Тылы кыана туттуу туһунан

3 Бырааттарым, бары үөрэтээччи буоларга дьулуһуман. Билэргит курдук, биһиги, үөрэтэр дьон, ордук кытаанахтык дьүүллэниэхпит, ²тоҕо диэтэххэ аһыыны бука бары элбэхтик

* ^{2:20} *Өлбүт* — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга «кураанах».

онгоробут. Ким аньыны сангарбат — ол бүтүн бэйэтин үүн-нүүр-тэһиинниир сиппит-хоппут киһи. ³Холобур, биһиги аты айааһаары айаһар үүн кэтэртэхпитинэ, бүтүн бэйэтин салайар кыахтанабыт. ⁴Эбэтэр хараабылы ылан көрүң: хайдахтаах курдук улаханий, хайдахтаах күүстээх тыал кинини хамсатарый! Ол эрээри итинник сүүнэ хараабыл биир кыракый уруулга салайтаран, куормаһыт ханна баһарбытын хоту устар. ⁵Киһи тыла эмиэ ситигирдик: кып-кыракый эрээри, арбанара хара баһаам. Санаан көрүң: быычыкаайык уот кыыма түһэн, төһөлөөх элбэх ойууру сирий! ⁶Тыл эмиэ уот, биһиги эппитигэр-хааммытыгар баар аньы-хара эйгэтэ; тылбыт бүтүн бэйэбитин киртитэр, гееннаттан умайар буолан, олохпут эргимтэтин бүтүннүүтүн уоттуур. ⁷Ханнык баһарар кыыл-сүөл, көтөр, үөн-көйүүр уонна байһал харамайдарын айылбатын киһи айылбата сыһытар кыахтаах, сыһыппыта даһаны, ⁸арай бэйэтин тылын ким да сыһытар кыаһа суох: бу — өлөрөр сүлүһүнү толору ингэриммит, туохха да кыайтарбат хара дьай. ⁹Тылбытынан биһиги Аһа Танараны* айхаллыбыт, эмиэ тылбытынан Танараһа холоонноон айыллыбыт дьону кырыбыт. ¹⁰Биир киһи уһуттан алгыс да, кырыыс да суккуллар. Бырааттарыам, хайдах да итинник буолуон сатамат. ¹¹Биир дьүүктэттэн икки араас уу — аһы туустаах уонна ньулуун уу — тэнгэ сүүрүө дуо? ¹²Бырааттарыам, смоковницаһа маслина, виноградка смоква үүммэтин курдук, туустаах уонна ньулуун уу биир дьүүктэттэн сүүрбэт.

Үөһэттэн бэриллэр муударас

¹³Эһигиттэн хайабыт муударай өйдөөбүй, дирин толкуйдаабый? Кини онтукатын үтүөкэн олоһунан, муударай өйө үөскөппит көрсүө-сэмэй майгытынан көрдөрдүн. ¹⁴Оттон сүрэххитигэр бэрт былдьаһар хара санааны ингэринэн, кинигит-хаангыт холло сылдыар буоллаһына, хайһана барыман, кырдыгы балыйан сымыйалааман. ¹⁵Онтукабыт үөһэттэн түһэр муударас буолбатах, сирдээһи өй, киһи муудараһа, абааһы өйө. ¹⁶Ханна ордугурбааһын, кингэнии баар да, онно хайаан да сатарыйы, бары куһаһан барыта баар буолар. ¹⁷Оттон үөһэттэн түһэр

* ^{3:9} Танараны — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга «Айыы Тойону».

муударас, бастатан туран, ыраас, ол кэннэ эйэ-дэмнээх, сэмэй, истигэн, өрүүтүн амарах, өрүүтүн үтүнү онгорор, кырдыгы тутуһар, истин-иһирэх буолар. ¹⁸Эйэни олохтуур дьон эйэ-дэмнээхтик ыспыт сиэмэлэриттэн кырдык үүнүүтүн өлгөмнүк ылыахтара.

Бу дойдулуун доҕордоһуу – Тангараҕа өстөнүү

4 Эһиги өстөһүүгүт, иирсээннит барыта хантан күөдүйээн тахсарый? Эккитигэр-хаангытыгар охсуһар кыдьыктаргытыттан буолбатах дуо? ²Тугу эрэ баҕараҕыт да, баҕарбыккыт эһиэхэ кэлбэт, суох, ол иһин эһиги өлөрсөбүт. Ордугургуугут да, кыайан ситиспэккит; иирсэҕит, өстөһөбүт да, Тангараттан көрдөспөт буолангыт, туоххут да суох. ³Көрдөһөргүтүгэр эһиги үтөбүз дьулуһан буолбакка, табылгытын тарҕатаары көрдөһөбүт, ол иһин эһиэхэ бэриллибэт. ⁴Оо, содурдар! Бу аньыылаах дойдулуун доҕордоһуу Тангараҕа өстөнүү буоларын билбэт үһүгүт дуо? Онон, ким бу аньыылаах дойдуну кытта доҕордоһуон баҕарар, ол Тангараҕа өстөөх буолар. ⁵Эбэтэр «Тангара биһиги испитигэр олохсуппут Тыына, күнүүлүөбүр диэри, таптыыр» диэн Суруйууларга этиллибит тыл өскүөрүтүн эрэ тыл дии саныгыт дуу? ⁶Ол эрэри соччонон Тангара өлгөм илгэлээх үтүнү биэрэр. «Тангара үрдүктүк сананааччыларга утарылаһар, сэмэйдэргэ үтөтүк сыһаннаһар» диэн ол иһин этиллибитэ.

⁷Онон Тангараҕа бас бэринин, адьарайга утарылаһын, оччоҕо адьарай эһигиттэн тэскилиэ. ⁸Тангараҕа чугаһаан, оччоҕо Тангара эһиэхэ эмиэ чугаһыа. Аньыылаахтар, илиигитин ыраастанын, халбаннааччылар, сүрэххитин көннөрүнүн. ⁹Кэмсинин, ытаан, аймаһыйын – күлүүт ытабылга, үөрүүгүт кутурҕанна кубулуйуохтун. ¹⁰Айыы Тойон иннигэр сыһыйын, оччоҕо Кини эһигини үрдүктүк тутуо.

¹¹Бырааттарыам, бука диэн бэйэ-бэйэҕитин холуннарсыбат буолун. Быраатын холуннара, дьүүлүүр киһи Сокуону холуннара, Сокуону дьүүлүүр; ол аата эн Сокуону толорооччу буолбакка, хайыы-үйэ бэйэн судьуйа буолан хаалаҕын. ¹²Сокуон Таһаарааччы уонна Судьуйа биир эрэ баар: Кини эрэ өрүһүйэр, Кини эрэ өлөрөр кыахтаах. Оттон эн атын киһини дьүүлүүр кимниин-туоххунуй?

Улаханнык сананааччылары сэрэтии

¹³Билигин эһиги, «бүгүн-сарсын манньк куоракка баран, сыл буолан, эргинэн барыс киллэриниэхпит» дэһээччилэр, миигин истин! ¹⁴Эһигини бэл сарсын туох күүтэрин билбэккит буолбат дуо? Эһиги олоххут диэн тугуй? Быстах кэмгэ тахса түһэн баран, уостан хаалар паар буолбатах дуо? ¹⁵Оттон эһиги буоллабына «Айыы Тойон биэрдэбинэ, тыыннаах буоллахпытына, ону да оноруохпут, маны да ситэриэхпит» диир оннугар, ¹⁶бэрдимсийэр идэбитинэн киһиргэнэбит: итинник киһиргэнии барыта аныы буолар. ¹⁷Онон үтүнү хайдах онгорору билэ-билэ, ону онорбот киһи аныыны онорор.

Баайдары сэрэтии

САНЫ билигин, баайдар, миигин истин! Эһиги ытаан-сонгоон, аймаһыйын: эһиэхэ аана суох алдьархай ааннаан иһэр. ²Муспут баайгыт-дуолгут барыта илдьи сытыйбыт, танаскытын-сапкытын көйүүр сиэбит, ³кыһыл да, үрүн да көмүскүт дьэбин буолбут — ол дьэбинэ эһигини утары туоһу буолан, эккитин-сииннитин уот курдук түрүтэ сиэбэ. Эһиги тигэх күннүтүгэр анаан кылаат мунньуммуккут! ⁴Бааһынабытын көрбүт-харайбыт үлэһиттэргит хамнастарын төлөөбөккөбүт, ити энэлийэр сангалара энсиллэр, кинилэр энэлгэннэрэ хайыы-үйэ Айыы Тойон Саваоф* кулгааҕар тийдэ! ⁵Эһиги сиргэ байан-тайан оморбуккут, дуоһуйуоххутугар диэри көччүбүккүт, идэһэ буолардыы, сүрэххит сыаланыар диэри, уойбуккут. ⁶Эһиги кырдыксыттары дьүүлээн өлөрбүккүт. Кинилэр эһиэхэ утарыласпатахтара.

Тулуурдаах буолуу уонна Танараҕа үгүү

⁷Онон, бырааттарыам, Айыы Тойон кэлиэр диэри, мөлтөөн-ахсаан биэриэмэн, тулуурдаах буолун. Көрбөккүт дуо бурдук сириг онорооччу, сиртэн күүтүүлээх үүнүүтүн ылыар диэри, күһүннү да, сааскы да ардабы хайдах курдук тулуурдаахтык күүтэрин! ⁸Эһиги эмиэ ол курдук тулуурдаах буолун, кытаанах санааланын — Айыы Тойон кэлэрэ чугаһаата. ⁹Дьүүлгэ турбат туһугар, бырааттарыам, бэйэ-бэйэбитин сэмэлэспэт-сунхаласпат

* ^{5:4}Саваоф (евр.) — «Халлаан сэриитин Тойоно».

буолун: Судьуйа хайыы-үйэ субу аанна кэлэн турар. ¹⁰Бырааттарым, Айыы Тойон аатынан эппит-үөрэппит пророктары эрэи-кыһалҕаны тулуйуу холобура онгостун. ¹¹Билэргит курдук, биһиги тihэбэр диэри тулуйбут дьону алгыстаахтар диэн ааттыбыт. Иов эрэи-муну хайдах тулуйбутун туһунан эһиги истибиккит, итиэннэ амарах сүрэхтээх, аһыныгас санаалаах Айыы Тойон киниэхэ тihэбэр хайдах сыһыаннаспытын эмиэ билэбит.

¹²Уонна, бырааттарым, хаһан да андаҕайбат буолун, халлаанынан да, сиринэн да, атын тугунан даҕаны андаҕайыман; эһиги сөп диэбиккит чахчы сөп буоллун, суох диэбиккит чахчы суох буоллун, оччоҕо дьүүлгэ туруоххут суоҕа.

¹³Ким эһигиттэн эрэи көрөр — Тангараҕа үнтүн. Ким үөрэр-көтөр — псаломнары ыллаатын. ¹⁴Ким ыалдьар, ол Церковь пресвитердарын ыңырдын, оччоҕо кинилэр кэлэн ыарыһаҕы елей арыынан сотон баран, кини туһугар Айыы Тойон аатынан үнтүннэр. ¹⁵Итэбэл үнүүтэ ыарыһаҕы үтүөрдүө, Айыы Тойон кинини сүһүөбэр туруоруо, аһыыны-буруйу онгорбут буоллаҕына, онто бырастыы буолуо. ¹⁶Онон үтүөрдү туһугар, бэйэ-бэйэҕитигэр аһыыгытын этинэр, бэйэ-бэйэҕит туһугар үнэр буолун. Кырдыксыт күүстээх үнүүтэ үгүһү онгорор кыахтаах. ¹⁷Илия эмиэ биһиги курдук киһи этэ гыннан баран, ардах түспэтин диэн үнпүтүгэр, сиргэ үс сыл алта ый устата ардах түспэтэбэ, ¹⁸онтон эмиэ үнпүтүгэр — халлаан ардаҕын түһэрбитэ, сир үүнүүтүн биэрбитэ.

¹⁹Бырааттарыам! Өскөтүн эһигиттэн хайаҕыт эрэ кырдыктан туораабытын ким эмэ көнө суолугар төнүннэрдэбинэ, ²⁰кини билиэх тустаах: аһыылааҕы албын суолуттан эргилиннэрбит киһи дууһатын өлөр өлүүттэн быһыһаҕа, үгүс аһыытын-харатын бырастыы гыннарыаҕа.